

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/204/2021
Identifikačné číslo spisu: 1516204208
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1516204208.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu PhDr. Q. P., bytom W. XX, XXX XX X., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Anna Hudáková, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Záhradnícka 66, proti žalovanej U. W., bytom B. hraničiarov X/A, X., adresa na doručovanie: L. XX, X., zastúpenej JUDr. Martinom Hudákom, advokátom so sídlom v Bratislave, Háľkova 32, o zaplatenie 18.216 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 12C/94/2016, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. novembra 2019 sp. zn. 3Co/207/2019, 3Co/208/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom pre zmeškanie z 10. júla 2018, č. k. 12C/94/2016-99 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 18.216 € s bližšie určeným úrokom z omeškania a žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Žalovaná podala voči rozsudku pre zmeškanie odvolanie, ktoré obsahovalo návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 277 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Súd prvej inštancie uznesením z 18. júna 2019 č. k. 12C/94/2016-144 návrh žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej uznesením z 28. novembra 2019 sp. zn. 3Co/207/2019, 3Co/208/2019 v spojení s opravným uznesením z 31. mája 2021 sp. zn. 3Co/207/2019, 3Co/208/2019 odmietol odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie a potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

3.1. V súvislosti s potvrdzujúcim výrokom (zamietnutia návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie) odvolací súd zisťoval, či tu boli dôvody na zrušenie rozsudku pre zmeškanie uvádzané

žalovanou. Žalovaná v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie uviedla, že jej bolo znemožnené uplatňovať svoje práva v konaní tým, že jej nebolo doručené predvolanie na pojednávanie a neboli jej doručované písomnosti. Odvolací súd v podstatnom uviedol, že prvostupňový súd rozhodoval vo veci rozsudkom pre zmeškanie podľa ustanovenia § 273 CSP a to bez nariadenia pojednávania a teda námietka žalovanej - že ospravedliteľným dôvodom, pre ktorý zmeškala pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, bolo nedoručenie predvolania na pojednávanie - je bezpredmetná. Žaloba bola žalovanej doručená postupom podľa ustanovenia § 116 ods. 2 CSP, žalovanej žalobu doručil zverejnením oznámenie o podanej žalobe na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke súdu (č. l. 84 a 85). Uznesenie, ktorým súd uložil žalovanej povinnosť v určenej lehote vyjadriť sa písomne k žalobe a v tomto vyjadrení uviesť rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva, a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (č. l. 92 spisu), doručoval na adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky na B., čo zodpovedá zákonným ustanoveniam § 111 a § 116 ods. 2 CSP a má za následok doručenie daných písomností. Z tohto dôvodu odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná neuviedla ospravedliteľný dôvod, pre ktorý zmeškala lehotu na podanie vyjadrenia podľa § 273 písm. a/ CSP a preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vo výroku správne.

3.2. V súvislosti s výrokom, ktorým odmietol odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie, odvolací súd najskôr citoval ustanovenia § 273, § 355 ods. 1, § 356 písm. b/ a § 386 písm. c/ CSP. Následne zo súdneho spisu zistil, že prvostupňový súd uznesenie (č. l. 92 spisu), ktorým uložil žalovanej povinnosť v lehote 15 dní od doručenia písomne sa vyjadriť k žalobe a v tomto svojom vyjadrení uviesť rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva, a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, doručoval na adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky na B. (žalobkyňa nepoprela, že išlo o adresu, ktorú má evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky), v tomto uznesení ju poučil o následkoch nespĺnenia tejto povinnosti, vrátane možnosti aj bez nariadenia pojednávania rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie, ktorý žalobe vyhovie podľa ustanovenia § 273 CSP a že žalovaná sa k žalobe nevyjadрила. Pri doručovaní predmetného uznesenia súd prvej inštancie postupoval podľa ustanovenia § 111 CSP, pričom ešte predtým postupom podľa ustanovenia § 116 ods. 2 CSP doručil žalovanej žalobu zverejnením oznámenia o podanej žalobe na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke súdu (č. l. 84 a 85 spisu).

3.2.1. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovanej, ktorá namietala, že jej nebolo doručené predvolanie na pojednávanie a ani iné písomnosti súdu, nakoľko sa na adrese B. V. X/A v X., evidovanej v registri obyvateľov Slovenskej republiky ako jej trvalé bydlisko, nezdržuje. Vzhľadom na zákonnú úpravu doručovania písomností súdom, najmä v ustanoveniach § 111 a § 116 ods. 2 CSP nebola táto námietka dôvodná, pretože v prípade postupu podľa uvedených zákonných ustanovení sa zásielky obsahujúce písomnosti súdu považujú za doručené aj vtedy, ak sa o nich adresát nedozvie.

3.2.2. Žalovaná sa teda bez vážneho dôvodu písomne k žalobe nevyjadрила a neuviedla rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, nepripojila listiny, na ktoré sa odvoláva a neoznačila dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom bola v uznesení, ktoré jej bolo doručené do vlastných rúk (§ 111 ods. 3 CSP), poučená o následkoch nespĺnenia povinnosti vyjadriť sa k žalobe, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie.

3.2.3. Na základe uvedených skutočností dospel odvolací súd k záveru, že v predmetnej veci žalovaná nedôvodne namietala nespĺnenie zákonných podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa ustanovenia § 273 CSP, čo malo za následok, že napadnutý rozsudok treba v zmysle ustanovenia § 356 písm. b/ CSP považovať za rozsudok, proti ktorému odvolanie nie je prípustné. Prípustnosť odvolania totiž zakladá len nespĺnenie predpokladov pre vydanie kontumačného rozsudku, a v tomto smere nepostačuje len tvrdenie žalovanej, že niektorý z predpokladov pre tento spôsob rozhodnutia nebol splnený. Preto odvolací súd odvolanie žalovanej podľa ustanovenia § 386 písm. c/ CSP odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

3.3. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s jeho § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 tak, že žalobcovi, ktorý mal vo veci úspech priznal proti žalovanej plnú náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalovaná (ďalej aj ako „dovolatelka“) voči rozhodnutiu odvolacieho súdu (v oboch jeho výrokoch) podala dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP. Vo svojom dovolaní v podstatnom poukázala na to, že si súd prvej inštancie podľa nej nespĺnil povinnosť urobiť všetky úkony

potrebné na zistenie jej skutočného pobytu. V tejto súvislosti uviedla, že z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nie je vôbec jasné, akým spôsobom súd zisťoval skutočný pobyt žalovanej, a aké úkony súd prvej inštancie potrebné na zistenie skutočného pobytu žalovanej vykonal, čím nie je možné preveriť si splnenie povinnosti súdu prvej inštancie riadne doručiť žalobu. Nedoručenie žaloby považovala žalovaná za vadu konania, ktorá vedie k objektívnemu znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv žalovanej. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodnutie súdu prvej inštancie. V závere svojho dovolania žalovaná navrhla odložiť vykonateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu v zmysle § 444 ods. 1 CSP, čo odôvodnila už prebiehajúcim exekučným konaním v súvislosti s rozhodnutím súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu. V prebiehajúcej exekúcii už prišlo k zriadeniu záložného práva, na základe ktorého exekútor môže predať majetok žalovanej, čím by žalovaná prišla o jediný majetok ktorý má. Okrem majetku postihnutého exekúciou je nemajetná, nie je zamestnaná a nemá žiaden príjem, o čom podľa nej svedčí rozhodnutie Centra právnej pomoci.

5. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovanej v súlade s § 447 CSP odmietol. Dovolanie žalovanej považuje za neprípustné a nedôvodné, nakoľko podľa žalobcu nie sú splnené podmienky pre podanie dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Podľa žalobcu z celého konania vyplýva skutočnosť, že práve žalovaná robila všetko preto, aby sa skryla nie len pred žalobcom ako veriteľom, ale aj súdmi a exekútormi, pretože mala vedomosť o tom, že sa bude žalobca domáhať ochrany na súde. Poukázal na to, že žalovaná nepreukázala, že by urobila akékoľvek opatrenia na oznámenie prechodného pobytu. Bolo na žalovanej, aby sa starala o svoje práva a nahlásila zmenu adresy, resp. adresu prechodného pobytu a na doručovanie pošty. Žalobca rovnako nepovažoval odvolacie rozhodnutie za rozhodnutie vydané v neprospech žalovanej, v dôsledku čoho žalovaná nie je osobou oprávnenou na podanie dovolania. Podľa názoru žalobcu nie je ani dôvod na to odklad vykonateľnosti rozhodnutia, pretože žalovanou uvádzané dôvody v dovolaní sú účelové, sú dôvodom na predlžovanie súdneho konania, a následného predlžovania a pozastavenia exekučného konania.

6. Dovolací súd, vychádzajúc z argumentácie žalovanej a zistiť splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu (bod 4 in fine), v zmysle § 444 ods. 1 CSP uznesením z 29. septembra 2021 sp. zn. 7Cdo/204/2021 vykonateľnosť rozhodnutí nižších súdov odložil až do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní žalovanej.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces z hľadiska § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým súd zasiahol do Ústavou Slovenskej republiky, resp. Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaných práv dovolateľa, v dôsledku čoho bolo dovolateľovi znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon priznáva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné

konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10.1. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

Dovolanie proti odmietnutiu odvolania proti rozsudku

11. Žalovaná podala dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP proti obom výrokom napadnutého odvolacieho rozhodnutia, teda (aj) proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odmietol odvolanie žalovanej proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorým bolo rozhodnuté rozsudkom pre zmeškanie. Podstata argumentácie žalovanej spočívala v tom, že si súd prvej inštancie nespĺnil povinnosť urobiť všetky úkony potrebné na zistenie jej skutočného pobytu (bod

11.1. V rozsahu dôvodov žalovanou vznesených v dovolaní (§ 440 CSP) najvyšší súd z obsahu súdneho spisu zistil, že žalobca v žalobnom návrhu z 29. marca 2016 ako adresu žalovanej uviedol X., B. V. X/A (č.l. 1 súdneho spisu). Na uvedenú adresu žalobca predtým doručil žalovanej aj odstúpenie od kúpnej zmluvy z 27. mája 2014 (č.l. 30 súdneho spisu). Následne prvostupňový súd lustráciou v Registri obyvateľov dňa 4. apríla 2016 zistil, že žalovaná je od 13. novembra 2006 stále prihlásená na trvalý pobyt v X., B. V. XA/XXXX, ktorú lustráciu pri nezmenených zistených údajoch prvostupňový súd zopakoval 24. apríla 2017 a 19. júna 2018. Dňa 3. februára 2017 prvostupňový súd lustráciou v Sociálnej poisťovni a v ZVJS zistil, že žalovanej v čase spracovania žiadosti neboli vyplácané žiadne dávky ako zamestnancovi a hľadaná osoba sa nenachádza v evidencii ZVJS (č.l. 74 a 75 súdneho spisu). Rovnaký trvalý pobyt mala žalovaná zapísaný aj v jej OP, keď sa neskôr dostavila pred prvostupňový súd a boli jej vydané fotokópie zo spisu (č.l. 113 súdneho spisu). Dňa 8. novembra 2018 na súde žalovaná prehlásila, že v predmetnom byte nebýva už asi 1 rok, zmenu pobytu nenahlásila a zároveň oznámila súčasnú adresu, kde sa zdržiava. Zároveň uviedla, že o súdnom konaní sa dozvedela tým, že má blokovaný účet v banke kvôli exekúcii. V neposlednom rade najvyšší súd dodáva, že (aj) v rámci dovolacieho konania z lustrácie v Registri obyvateľov vyplynulo, že k 13. decembru 2022 má žalovaná stále hlásený trvalý pobyt na adrese X., B. V. XA/XXXX.

11.2. Podľa názoru dovolacieho súdu vyššie uvedené vyšetrovacie úkony na zistenie skutočného pobytu žalovanej (opakovaných lustrácií v Registri obyvateľov, lustrácie v SP a ZVJS) zo strany prvostupňového súdu možno považovať v okolnostiach danej veci za dostatočné, a to o to viac, že samotná žalovaná niesla procesnú zodpovednosť za evidovanú adresu v príslušnom registri a tým aj za ochranu vlastných záujmov. V tomto ohľade nie bez významu bolo tiež predsúdne pasívne a vyhýbajúce sa správanie žalovanej k výzvam žalobcu smerujúcim k odstráneniu väd kúpnej zmluvy, odstúpeniu od kúpnej zmluvy, či vysporiadaniu záväzkov z právneho vzťahu kúpnej zmluvy doručených žalovanej (č.l. 21, 24, 30 súdneho spisu) resp. opakovane pripomínajúcich v zasielaných mailoch žalovanej (č.l. 32 až 35 súdneho spisu), ktorú mailovú adresu (a@b.c) žalovaná preukázateľne používala (aj) v neskoršej komunikácii s prvostupňovým súdom (č.l. 117, 121 súdneho spisu).

11.3. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne v dôsledku toho, že súd prvej inštancie nespĺnil povinnosť urobiť všetky úkony potrebné na zistenie jej skutočného pobytu. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom. Najvyšší súd so zreteľom na vyššie uvedené dovolanie žalovanej v tejto časti podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol ako neprípustné.

Dovolanie proti potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu

12. Žalovaná podala dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým tento potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, a

to z tých istých dôvodov ako uvádzala pri predchádzajúcom dovolaní proti odmietnutiu odvolania proti rozsudku (bod 4 a 11). Ak by najvyšší súd posudzoval dôvodnosť tohto dovolania, musel by dôjsť k rovnakým záverom ako sú uvedené vyššie (body 11.1., 11.2. a 11.3.) súc viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Sporným však bolo aj to, či v danom prípade išlo o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (§ 420 uvádzacia veta CSP).

12.1. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 16/2017, uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

12.2. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma najprv, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

12.3. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (jeho časť), ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

13. V danom prípade dovolanie žalovanej smeruje proti uzneseniu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie zamietajúce návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, pričom súčasne bol predmetom dovolacieho prieskumu aj rozsudok pre zmeškanie, teda rozhodnutie vo veci samej (pozri bod 11 až 11.3.).

13.1. Rozhodnutím vo veci samej sa rozumie meritórne rozhodnutie o žalobou uplatnenom nároku (8Cdo/71/2019); v danom prípade je rozhodnutím vo veci samej právoplatný rozsudok pre zmeškanie.

13.2. Rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je rozhodnutie, ktorým sa konanie o žalobou uplatnenom nároku skončilo bez vecného prejednanja žaloby (5Cdo/172/2018, 5Cdo/18/2019), čo v okolnostiach posudzovanej veci splnené nebolo.

13.3. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovanej nesmeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, ani proti rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Podaným dovolaním je napadnuté procesné rozhodnutie, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (porovnaj obdobne 7Cdo/236/2019, 3Cdo/6/2020, 7Cdo/72/2022).

13.4. Najvyšší súd po prijatí záveru, že dovolanie žalovanej (aj) v tejto časti nie je v zmysle § 420 písm. f/ CSP prípustné, odmietol tento mimoriadny opravný prostriedok podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby skúmal, či v konaní došlo k procesnej nesprávnosti namietanej v dovolaní.

14. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.